

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 194 (XXXVIII) — Nr. 271

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 3 aprilie 2026

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
D E C R E T E		
212.	— Decret pentru numirea în funcție a unui consilier prezidențial	2
D E C I Z I I A L E C U R Ț I I C O N S T I T U Ț I O N A L E		
Decizia nr. 418 din 14 octombrie 2025 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 519 și ale art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă		2–4
Decizia nr. 93 din 4 februarie 2026 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru completarea Legii nr. 267/2008 privind unele măsuri speciale pentru reglementarea avansului rest de justificat și pentru efectuarea recepției în fază unică a lucrărilor de construcții și a instalațiilor aferente acestora la obiectivul de investiții Palatul Parlamentului, precum și pentru reglementarea unor măsuri cu privire la administrarea imobilului „Palatul Parlamentului”		5–14
A C T E A L E O R G A N E L O R D E S P E C I A L I T A T E A L E A D M I N I S T R A Ț I E I P U B L I C E C E N T R A L E		
393.	— Ordin al ministrului finanțelor pentru stabilirea unor măsuri pentru plata salariilor aferente lunii martie 2026 la Ministerul Educației și Cercetării și instituțiile publice din subordine	15
395.	— Ordin al ministrului finanțelor privind stabilirea unor măsuri pentru plata salariilor aferente lunii martie 2026	15–16

DECRETE

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

DECRET

pentru numirea în funcție a unui consilier prezidențial

În temeiul dispozițiilor art. 94 lit. c) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată, precum și ale art. 3 și 4 din Legea nr. 47/1994 privind serviciile din subordinea Președintelui României, republicată, cu completările ulterioare,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Începând cu data de 6 aprilie 2026, domnul Dacian-Julien Cioloș se numește în funcția de consilier prezidențial.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
NICUȘOR-DANIEL DAN

București, 3 aprilie 2026.
Nr. 212.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 418

din 14 octombrie 2025

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 519 și ale art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă

Elena-Simina Tănăsescu	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dacian-Cosmin Dragoș	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Andreea Costin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan Laurențiu Sorescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 519 și ale art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Asociația de Proprietari Bloc Romarta, din Craiova, în Dosarul nr. 14.531/215/2019 al Tribunalului Dolj — Secția I civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 526D/2020.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, arătând, în esență, că dispozițiile legale criticate sunt clare și precise, fiind interpretate în mod previzibil

de destinatarul normei juridice. Totodată, dispozițiile criticate reprezintă o aplicare a prevederilor art. 126 alin. (1) și (2) din Constituție și garantează interpretarea unitară a legii.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 17 martie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 14.531/215/2019, **Tribunalul Dolj — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 519 și ale art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă**. Excepția a fost invocată de Asociația de Proprietari Bloc Romarta, din Craiova, într-o cauză având ca obiect soluționarea apelului formulat în cadrul unei contestații la executare.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține, în esență, că dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă sunt neconstituționale cu privire la caracterul de noutate al chestiunii de drept asupra căreia trebuie să se pronunțe Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și cu privire la condiția legăturii cu soluționarea fondului. În acest sens arată că noțiunea de noutate este relativă, întrucât ceea ce este nou pentru unii este vechi pentru alții. Totodată, din analiza

gramaticală a textului rezultă că doar chestiunea de drept/situația juridică este nouă.

6. În ceea ce privește condiția legăturii cu soluționarea pe fond a cauzei, autoarea excepției susține că Înalta Curte de Casație și Justiție trebuie să se pronunțe și asupra aspectelor procedurale, nu numai asupra celor care au legătură cu fondul.

7. În continuare, referitor la prevederile art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă, se arată că acestea sunt neconstituționale, deoarece lasă aprecierea caracterului de noutate al chestiunii de drept la latitudinea judecătorului investit în ultima cale de atac.

8. **Tribunalul Dolj — Secția I civilă**, contrar prevederilor art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, nu și-a exprimat opinia cu privire la excepția de neconstituționalitate.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 519 și ale art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care au următorul cuprins:

— Art. 519: „*Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatănd că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.*”;

— Art. 520 alin. (1): „*(1) Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată după debateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării potrivit dispozițiilor art. 519, punctul de vedere al completului de judecată și al părților.*”

13. În susținerea excepției de neconstituționalitate sunt invocate prevederile constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5) în componenta privind calitatea legii, în art. 21 — *Accesul liber la justiție* și în art. 126 alin. (1) și (3) privind rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că autoarea acesteia susține că prevederile art. 519 din Codul de procedură civilă nu îndeplinesc condițiile de calitate a legii, întrucât nu definesc caracterul de noutate al chestiunii de drept supuse analizei Înaltei Curți de Casație și Justiție atunci

când este investită cu soluționarea unei cereri de pronunțare a unei hotărâri prealabile și nu definesc nici conținutul normativ al condiției legăturii cu soluționarea fondului, în sensul că nu precizează dacă instanța supremă, în exercitarea acestei atribuții, trebuie să se pronunțe și asupra aspectelor procedurale sau doar asupra celor care au legătură cu fondul cauzei.

15. Referitor la modul de reglementare a normelor, Curtea, prin Decizia nr. 322 din 18 mai 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 786 din 16 august 2021, paragrafele 14 și 15, a reținut că, având în vedere principiul generalității legilor, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze însă previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, spre exemplu, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 29, Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, paragraful 40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, paragraful 55, Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Ciné Revue împotriva Belgiei*, paragraful 59). Întinderea noțiunii de previzibilitate depinde însă, într-o largă măsură, de conținutul textului respectiv, de domeniul la care se referă, precum și de numărul și de calitatea destinatarilor săi. Asemenea consecințe nu au nevoie să fie previzibile cu o certitudine absolută. O atare certitudine, oricât de dorită ar fi, este imposibil de realizat și, mai mult, poate da naștere la o rigiditate excesivă a reglementării. Prin urmare, existența unor probleme de interpretare și aplicare a legii este inerentă oricărui sistem de drept, deoarece, în mod inevitabil, normele juridice au un anumit grad de generalitate.

16. Aplicând aceste considerente de principiu la prezenta cauză, Curtea reține că, fără a defini în mod exhaustiv condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, dispozițiile art. 519 — **Obiectul sesizării** din Codul de procedură civilă indică anumite criterii care să conducă la circumstanțierea conținutului acestor elemente, respectiv soluționarea pe fond a cauzei respective să depindă de chestiunea de drept invocată, iar aceasta să fie nouă, respectiv asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

17. Sensul comun al noțiunii de noutate poate fi determinat prin interpretarea gramaticală și semantică a textului, acesta caracterizând un lucru nou; care apare pentru prima dată; de curând pus în circulație; sau care abia a fost descoperit. Pornind de la înțelesul general al noțiunii, Curtea reține că, în analiza acestei condiții de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, revine atât instanței de trimitere, cât și Înaltei Curți de Casație și Justiție sarcina de a determina caracterul de noutate al chestiunii de drept ce urmează să fie rezolvată, prin raportare la contextul legislativ și jurisprudențial existent.

18. De altfel, Curtea observă că, în jurisprudența sa, Înalta Curte de Casație și Justiție a identificat criterii pentru definirea noțiunii de noutate a chestiunii de drept (spre exemplu: este o condiție distinctă de aceea a nepronunțării anterioare; este îndeplinită atunci când chestiunea de drept își are izvorul în reglementări recent intrate în vigoare; poate fi generată și de o normă mai veche, sub condiția ca instanța să fie chemată să se pronunțe pentru prima dată asupra respectivei probleme de drept; nu este îndeplinită când aspecte esențiale au fost explicitate în considerentele unei alte hotărâri prealabile sau

decizii pronunțate în recurs în interesul legii), care a fost definită, în esență, ca putând fi o problemă generată nu numai de o reglementare nou-intrată în vigoare, ci și de una veche, cu condiția însă ca instanța să fie chemată să se pronunțe asupra respectivei probleme de drept pentru prima dată (a se vedea, în acest sens, spre exemplu, Decizia nr. 34 din 6 iunie 2022 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 14 septembrie 2022, paragraful 98).

19. Așadar, analizate în ansamblul reglementării din care fac parte, respectiv capitolul II — *Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept*, cuprins în titlul III al cărții a doua din Codul de procedură civilă, prevederile legale criticate sunt redactate cu suficientă precizie și claritate astfel încât să permită destinatarilor interpretarea și aplicarea lor, dată fiind și calitatea acestora, respectiv judecători membri ai unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 322 din 18 mai 2021, precitată).

20. Totodată, în ceea ce privește condiția legăturii chestiunii de drept cu soluționarea fondului cauzei în jurisprudența instanței supreme s-a reținut că această interdependență trebuie înțeleasă în sens larg, incluzând nu numai problemele de drept material, ci și pe cele de drept procesual, cu condiția ca de rezolvarea acestora să depindă soluționarea pe fond a cauzei (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 49 din 26 iunie 2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 616 din 31 iulie 2017, paragraful 49).

21. Așadar, analiza situației de fapt și aprecierea în concret a aplicabilității prevederilor legale criticate revin judecătorului, ca parte constitutivă a principiului înfăptuirii justiției, prevăzut de art. 124 din Legea fundamentală, principiu în virtutea căruia funcția jurisdicțională a instanțelor implică în mod esențial interpretarea legilor la speță, ca activitate indisolubil legată de actul de justiție. În acest context, lipsa unei definiții exhaustive a sintagmelor criticate nu reprezintă un viciu de

neconstituționalitate, acestea putând fi analizate și apreciate, de la caz la caz, de instanțele judecătorești.

22. În continuare, Curtea reține că, potrivit art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească este cea care apreciază asupra sesizării, întrucât Înalta Curte de Casație și Justiție — chemată să pronunțe o hotărâre prealabilă pentru dezlegarea unor chestiuni de drept — răspunde, în mod necesar, nu părților din proces, ci instanței de judecată, care apreciază asupra caracterului de noutate, precum și asupra condiției legăturii cu fondul cauzei, având nevoie de rezolvarea de principiu a respectivei chestiuni din partea instanței supreme. Mecanismul de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept are caracter de noutate în legislația procesual civilă, fiind un instrument util instanțelor judecătorești, suverane în formularea sesizării, pentru lămurirea unei chestiuni de drept. Acest mecanism nu este de natură să aducă atingere accesului liber la justiție și dreptului la un proces echitabil, prevăzute de art. 21 din Constituție, întrucât nu înlătură posibilitatea părților de a beneficia de drepturile și garanțiile procesuale instituite prin lege, în cadrul unui proces judecat de o instanță independentă, imparțială și stabilită prin lege, într-un termen rezonabil (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 143 din 21 martie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 540 din 16 iunie 2023, paragrafele 16-18).

23. Prin urmare, dispozițiile legale criticate contribuie la realizarea competenței constituționale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, având în vedere că pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept reprezintă un mecanism menit să preîntâmpine apariția unei practici neunitare în aplicarea și interpretarea legii de către instanțele judecătorești, astfel încât acestea nu contravin, ci, din contră, dau expresie prevederilor art. 126 alin. (3) din Constituție.

24. Așadar, instituirea unor condiții de admisibilitate a cererii de pronunțare a unei hotărâri prealabile, raportat la rolul care revine instanței judecătorești, de a aprecia întrunirea acestor condiții, nu contravine dispozițiilor constituționale invocate în susținerea excepției de neconstituționalitate.

25. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Asociația de Proprietari Bloc Romarta din Craiova, în Dosarul nr. 14.531/215/2019 al Tribunalului Dolj — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 519 și ale art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Dolj — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 14 octombrie 2025.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
ELENA-SIMINA TĂNĂSESCU

Magistrat-asistent,
Andreea Costin

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 93

din 4 februarie 2026

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru completarea Legii nr. 267/2008 privind unele măsuri speciale pentru reglementarea avansului rest de justificat și pentru efectuarea recepției în fază unică a lucrărilor de construcții și a instalațiilor aferente acestora la obiectivul de investiții Palatul Parlamentului, precum și pentru reglementarea unor măsuri cu privire la administrarea imobilului „Palatul Parlamentului”

Elena-Simina Tănăsescu	— președinte
Asztalos Csaba-Ferenc	— judecător
Mihai Busuioc	— judecător
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dacian-Cosmin Dragoș	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Claudia-Margareta Krupenschi	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a Legii pentru completarea Legii nr. 267/2008 privind unele măsuri speciale pentru reglementarea avansului rest de justificat și pentru efectuarea recepției în fază unică a lucrărilor de construcții și a instalațiilor aferente acestora la obiectivul de investiții Palatul Parlamentului, precum și pentru reglementarea unor măsuri cu privire la administrarea imobilului „Palatul Parlamentului”, obiecție formulată de un număr de 28 de senatori aparținând Grupului parlamentar al Alianței pentru Unirea Românilor.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 8.434 din 4 iulie 2025 și constituie obiectul Dosarului nr. 3.135A/2025.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate**, autorii acesteia susțin că legea criticată este neconstituțională în raport cu prevederile art. 1 alin. (5), ale art. 15 alin. (1), ale art. 21 alin. (1) și (3), ale art. 25 alin. (1), ale art. 30 alin. (1), ale art. 41 alin. (1) și ale art. 72 alin. (2) și (3) din Constituție.

4. Legea criticată are ca obiect de reglementare completarea Legii nr. 267/2008 prin introducerea unor prevederi (sub forma art. 121-128) referitoare la înființarea „la nivelul Palatului Parlamentului” a Registrului Electronic al Persoanelor cu Interdicție de Acces în Palatul Parlamentului, denumit în continuare *Registru*.

5. Autorii sesizării arată mai întâi că actul normativ astfel adoptat nu îndeplinește exigențele de calitate a legii, prevăzute de art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta privind previzibilitatea legii. Această cerință a fost dezvoltată în principal pe cale jurisprudencială ca un principiu esențial al ordinii juridice de drept național și de drept european și impune legiuitorului redactarea legii cu suficientă precizie, încât să permită oricărei persoane să o înțeleagă, să i se conformeze și să fie capabilă să prevadă consecințele respectării sau nerespectării ei. Dispozițiile art. 121-128 din Legea nr. 267/2008, nou-introduse prin legea supusă controlului de constituționalitate, care se referă, în esență, la drepturi ale persoanei, nesocotesc regulile stabilite prin art. 8 alin. (4) teza întâi, art. 36 alin. (1) și art. 14 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică

legislativă pentru elaborarea actelor normative, deoarece nu au nicio legătură tematică sau din perspectiva dreptului material cu obiectul de reglementare al Legii nr. 267/2008, care vizează unele măsuri speciale pentru reglementarea avansului rest de justificat și pentru efectuarea recepției în fază unică a lucrărilor de construcții și a instalațiilor aferente acestora la obiectivul de investiții Palatul Parlamentului, precum și pentru reglementarea unor măsuri cu privire la administrarea imobilului „Palatul Parlamentului”, aceste măsuri având caracterul unor activități economico-financiare, de construcții, de investiții, fiscale. Așadar, noile dispoziții, care vizează înființarea unui registru al cărui scop este cel de a restrânge/anula drepturile unor persoane, nu se subsumează măsurilor legale deja în vigoare reglementate de Legea nr. 267/2008, nici măcar sub aspectul caracterului administrativ al acestor măsuri. Această inadvertență a fost sesizată și prin avizul emis de Consiliul Legislativ, alături de lipsa de coerență lingvistică și juridică a textului de lege propus spre adoptare.

6. Exemple în sensul deficiențelor de calitate a legii sunt normele juridice cuprinse în art. 12¹ (care se referă la crearea Registrului „la nivelul imobilului Palatul Parlamentului” în condițiile în care Palatul Parlamentului are mai multe niveluri și, deși nu despre înălțimea acestui imobil ar trebui să fie vorba în legea adoptată, nu se înțelege la care dintre aceste niveluri se aplică legea) și în art. 12⁴ (care descriu sfera persoanelor care se supun acestei legi, precum și aria de influență a Registrului pe un spațiu mai larg, și anume în curtea sau în interiorul Parlamentului, dar și în incinta Parlamentului, sau care conțin expresia „prin acțiunile sale, distrug bunurile aflate în patrimoniul Parlamentului”).

7. În plus, legea criticată prezintă neclarități și cu privire la modalitatea în care administratorii instituției, care sunt definiți însă ca administratorii fiecărei autorități, pot sesiza Biroul permanent al Senatului, Biroul permanent al Camerei Deputaților sau ministrul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației; or, fiind vorba despre fapte care ar aduce atingere interiorului, curții, incintei clădirii Parlamentului sau persoanelor aflate în aceste spații, este greu de presupus că faptele ar trebui sesizate de reprezentanții autorităților implicate, și nu de administratorii spațiilor (angajați ai instituției).

8. Autorii sesizării consideră, de asemenea, că legea examinată contravine și prevederilor art. 15 alin. (1), ale art. 21 alin. (1) și (3) din Constituție, precum și celor ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil. Astfel, procedura prin care este interzis accesul în Palatul Parlamentului persoanei înscrise în Registru este una aleatorie și subiectivă, împiedicând accesul liber la

justiție al persoanei vizate. Dispozițiile art. 124 interzic accesul în Parlament oricărei persoane, indiferent că este angajat, vizitator, senator sau deputat, pentru o perioadă cuprinsă între o lună și 24 de luni, fără a fi prevăzute motive sau criterii pentru stabilirea unei durate mai mici sau mai mari a acestei interdicții, aceasta fiind lăsată la aprecierea pur subiectivă a celui care dispune aplicarea legii. Întrucât nu are la bază o procedură administrativă sau judiciară, ci liberul arbitru al unei persoane nedefinite nici ea clar, neechivoc, prin legea adoptată se vorbește doar despre faptul că interdicția se aplică la sesizarea administratorului fiecărei autorități. Totodată, dispozițiile art. 128 prevăd obligația administratorului care a înscris o interdicție în Registru să o comunice de îndată celorlalți administratori, fără a exista însă și obligația comunicării aceleiași interdicții și către persoanele afectate. Legea nu cuprinde termene pentru comunicare și nici termene pentru a ataca sancțiunea aplicată, devenind astfel imposibil de contestat în vreo procedură prealabilă administrativă sau judiciară. Cei vizați de respectiva interdicție nu au acces la Registru și nici la motivarea aplicării acestei sancțiuni, al cărei temei juridic nu apare în lege, astfel că persoanele interesate nu au pârghii pentru a-și exercita accesul liber la justiție și dreptul la apărare.

9. Legea criticată nu definește cine sunt subiecții sancțiunii privind interdicția de acces în Palatul Parlamentului, astfel că ea încalcă și prevederile art. 25 alin. (1) din Constituție, privind libera circulație (acces la spații publice), precum și libertatea de exprimare, consacrată de art. 30 alin. (1) din Constituție. Interdicția se aplică vizitatorilor, jurnaliștilor, dar și parlamentarilor, care, deși sunt trimiși în Parlament prin votul poporului, pot fi în situația de a nu li se permite accesul pentru exercitarea mandatului lor. În ultimele două situații este încălcat și art. 41 alin. (1) din Constituție, care nu permite îngrădirea dreptului la muncă.

10. Mai grav, prin blocarea accesului parlamentarilor, pot fi manipulate dezbaterile parlamentare din comisii și plen, ceea ce conduce la alterarea rezultatului votului sau, în lipsa acestora, la neîndeplinirea cvorumului necesar aprobării actului normativ supus la vot.

11. De asemenea, sunt încălcate și normele constituționale ale art. 72 alin. (2) și (3) referitoare la imunitatea parlamentară, care impun o procedură complexă în cazul sancționării parlamentarilor, printre care aprobarea organului legislativ din care aceștia fac parte. Or, crearea unui registru electronic prin care se interzice parlamentarilor dreptul la muncă și la exercitarea funcției, indiferent că ar fi vorba de o lună sau de 24 de luni, se opune imunității parlamentare, în sens larg.

12. Se mai arată că instituirea unei asemenea interdicții de acces într-un spațiu public, asupra oricărei persoane, indiferent de calitatea sa, în baza unui registru electronic ce nu poate fi supus controlului, de către persoane neautorizate de lege, împruternicite printr-un act normativ plin de vicii de formă și fond, vine în contradicție cu prevederi legale deja existente, consacrate atât în dreptul civil, cât și în dreptul penal și care pot fi aplicate oricând, potrivit legilor existente și unor proceduri specifice (civile, administrative, penale), fără a mai fi nevoie de crearea acestui registru electronic.

13. În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a transmite punctele lor de vedere.

14. **Președintele Camerei Deputaților** consideră că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

15. Referitor la pretinsa lipsă de claritate a unor termeni din lege, nepermisă de art. 1 alin. (5) din Constituție, se arată că aceasta nu poate fi reținută, deoarece dispozițiile normative criticate sunt clare și explicit redactate într-un limbaj simplu și fără echivoc. Faptul că autorii sesizării denaturează sensul unor termeni prin scoaterea lor din context („la nivelul imobilului Palatului Parlamentului”) sau eludând înțelesul lor comun, obișnuit (incinta Palatului Parlamentului sau interiorul imobilului menționat, care se referă la fapte săvârșite atât în interiorul, cât și în curtea Palatului Parlamentului) nu se poate converti într-un real viciu de neconstituționalitate a legii.

16. Cât privește pretinsa lipsă de omogenitate și unitate de reglementare a legii criticate în raport cu legea de bază pe care o completează, respectiv Legea nr. 267/2008, se arată că noile prevederi se circumscriu activității de administrare a imobilului Palatului Parlamentului, întrucât termenul „administrare” are în sens larg și înțelesul de „conducere”, „gospodărire”, „supraveghere”. Tocmai de aceea, prin art. 122, art. 123 și art. 126-art. 128, legea acordă anumite competențe administratorilor imobilului – Camera Deputaților, Senatul și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației.

17. În acest context, se precizează că scopul înființării Registrului Electronic al Persoanelor cu Interdicție de Acces în Palatul Parlamentului nu este de a restrânge/anula drepturile unei persoane, cum eronat afirmă autorii sesizării, ci de a îmbunătăți măsurile de siguranță instituite la nivelul Parlamentului, mai exact de prevenire și sancționare a comportamentului agresiv fizic sau verbal manifestat în curtea sau în interiorul spațiilor gestionate de administratori. Impunerea unor reguli de bună conduită în acest perimetru nu poate reprezenta o încălcare a normelor constituționale, legiuitorul având dreptul suveran de a reglementa măsuri care vizează siguranța persoanelor și a bunurilor aflate în spațiul destinat nu doar funcționării în condiții optime a Camerei Deputaților și a Senatului, ci și a altor instituții publice.

18. Activitatea parlamentară are ca element central libertatea de exprimare, care, în acest context specific, cunoaște anumite particularități. Analize de drept comparat aplicabil la nivelul parlamentelor statelor europene relevă faptul că, pe fondul protecției constituționale de care se bucură parlamentarii, uneori tacticile și metodele de exploatare a libertății de exprimare conduc la obstrucționarea sau chiar paralizia activității legislativului în maniere care depășesc litera și spiritul prevederilor constituționale. De aceea, una dintre soluțiile identificate și implementate în ultimii ani a fost instituirea așa-numitei „poliții parlamentare”, o structură integrată de pază a parlamentului cu atribuții specifice, întâlnită în Republica Cehă, Croația, Ungaria, Germania, Irlanda, Polonia și Slovacia. În România, legiuitorul nu a dorit instituirea unui nou corp profesional cu acest scop, ci utilizarea actualei infrastructuri prin crearea unui mecanism administrativ integrat care să permită semnalarea și restricționarea accesului persoanelor care tulbură activitatea din cadrul Palatului Parlamentului.

19. Astfel, legea criticată reglementează conținutul material al faptelor pentru care se aplică interdicția de acces în incinta Palatului Parlamentului și persoanele abilitate să aplice această interdicție (respectiv administratorii prin Biroul permanent al fiecărei Camere și ministrul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației) pe baza unei proceduri înscrise în regulamentul, respectiv în ordinul aprobat de fiecare dintre cele trei entități-administratori.

20. Cât privește omisiunea reglementării căilor de atac, se susține că aceasta nu reprezintă un motiv de neconstituționalitate, întrucât în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a legii

este prevăzută elaborarea procedurii de punere în aplicare a acesteia de către administratori. În acest sens este exemplificată practica în domeniu din Germania federală, Republica Cehă și Slovacia, din care rezultă, în esență, că sancțiunile de tipul expulzării sau interzicerii accesului în incinta Parlamentului se aplică direct și automat de către diferite categorii de personal însărcinat cu menținerea ordinii publice și siguranței publice din cadrul autorității legislative, pentru perioade chiar mai mari decât cele reglementate în legea contestată în cauza de față. Legiuitorul român a prevăzut însă ca astfel de măsuri să fie luate exclusiv de organele de conducere ale celor trei autorități care administrează imobilul „Palatul Parlamentului”, conform unor proceduri speciale ce urmează să fie elaborate și care să conțină inclusiv căile procedurale de atac și alte garanții împotriva unei eventuale aplicări discreționare a legii criticate. În acest sens, se precizează că legea reglementează în mod imperativ la art. 12⁶ două obligații în sarcina administratorilor — de a nota interdicția în Registru și de a o comunica persoanei respective —, astfel că nu pot fi reținute afirmațiile autorilor sesizării referitoare la necunoașterea înscrierii în Registru de către însăși persoana vizată.

21. Cât privește pretinsa încălcare a dreptului la liberă circulație, consacrată de art. 25 alin. (1) din Constituție, se arată că aceasta este lipsită de fundamentare juridică.

22. Referitor la invocarea art. 30 alin. (1) din Constituție, care stipulează libertatea de exprimare, se susține că aceasta nu este absolută și, în speță, nu este încălcată, deoarece legea criticată se înscrie în limitele prescrise chiar de alin. (6) și (7) ale aceluiași art. 30, prin care sunt protejate demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și dreptul la propria imagine și care interzic defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri. Reglementări similare, care impun anumite limitări specifice libertății de exprimare, se regăsesc și în art. 10 paragraful 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și în art. 19 paragraful 3 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice. În plus, art. 57 din Constituție impune cetățenilor obligația de exercitare a drepturilor constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalte persoane.

23. Invocarea art. 41 alin. (1) din Constituție în susținerea obiecției de neconstituționalitate este considerată lipsită de temei juridic.

24. Totodată, se apreciază că prevederile art. 69-72 din Legea fundamentală nu sunt incidente de drept, normele constituționale invocate referindu-se la statutul deputaților și al senatorilor și reprezentând temeiul exercitării de către aceștia a mandatului public, în serviciul poporului. De altfel, legea criticată nu conține reglementări de natură penală pentru a se putea pune problema incidenței art. 72 alin. (2) și (3) din Constituție, care oferă mandatului parlamentar o anumită protecție în materie penală.

25. Nu pot fi reținute nici susținerile potrivit cărora interdicția accesului în Palatul Parlamentului aplicabilă parlamentarilor ar putea avea ca efect manipularea dezbaterilor parlamentare din comisii și plen sau neîndeplinirea cvorumului necesar la adoptarea unui act normativ, deoarece acestea au natura unor simple supoziții/bănuieli/temeri și nu sunt conduite/fapte actuale și determinate, care să poată susține neconstituționalitatea

normei juridice supuse controlului de constituționalitate (Decizia Curții Constituționale nr. 678 din 29 septembrie 2020).

26. În final, se menționează că statutul deputaților și al senatorilor se bucură de reglementare primară în cuprinsul Constituției și de reglementare la nivel organic prin Legea nr. 96/2006, lege care are prioritate în cadrul ierarhiei normative și totodată exclusivitate, împreună cu regulamentele fiecărei Camere, ca expresie a principiului autonomiei parlamentare în materia reglementării disciplinei parlamentare și a sancționării abaterilor de la aceasta. Conduita turbulentă combătută prin legea supusă controlului de constituționalitate este deja sancționată în privința membrilor Parlamentului prin art. 51-54 din Legea nr. 96/2006 și prin art. 158-160 și art. 248-254 din regulamentul Camerei Deputaților. Prin urmare, noile prevederi ale legii nu se adresează deputaților și senatorilor și, *reductio ad absurdum*, nici nu li s-ar putea aplica interdicția accesului în incinta Parlamentului datorită protecției constituționale oferite acestora.

27. Așadar, legea în integralitatea sa corespunde exigențelor constituționale pretins încălcate, impunându-se ca obiecția să fie respinsă ca neîntemeiată.

28. **Guvernul** apreciază că sesizarea de neconstituționalitate este întemeiată prin raportare la art. 1 alin. (5), art. 15 alin. (1) și art. 21 alin. (1) și (3) din Constituție, inadmisibilă prin raportare la art. 25 alin. (1), art. 30 alin. (1) și art. 41 alin. (1) din Legea fundamentală și neîntemeiată prin raportare la art. 72 alin. (2) și (3) din Constituție.

29. Referitor la criticile privind încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție, se arată că soluțiile propuse prin legea supusă controlului de constituționalitate nu se integrează structural/organic în cuprinsul Legii nr. 267/2008, legea criticată fiind adoptată cu nerespectarea art. 61 din Legea nr. 24/2000, care prevede că modificarea sau completarea unui act normativ este admisă numai dacă nu se afectează concepția generală ori caracterul unitar al celui act și că dispozițiile modificate sau care completează actul normativ trebuie să se integreze armonios în actul supus modificării ori completării.

30. De asemenea, se semnalează o neclaritate în cuprinsul art. 12⁵ din legea criticată sub aspectul determinării persoanelor îndreptățite să sesizeze faptele sau comportamentul descrise de lege și care conduc la aplicarea interdicției, fiind încălcate, din această perspectivă, atât dispozițiile art. 6 și ale art. 8 din Legea nr. 24/2000, care impun textului de lege o redactare clară, fluentă și inteligibilă, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce, cât și jurisprudența în materie a Curții Constituționale (deciziile nr. 1 din 11 ianuarie 2012, nr. 1 din 10 ianuarie 2014, nr. 440 din 8 iulie 2014, nr. 461 din 16 septembrie 2014, nr. 681 din 27 iunie 2012 etc.) și a Curții Europene a Drepturilor Omului.

31. În ceea ce privește pretinsa încălcare a prevederilor art. 15 alin. (1) și ale art. 21 alin. (1) și (3) din Constituție, se observă că din cuprinsul legii criticate nu rezultă actul prin care se aprobă modelul și conținutul Registrului în cauză (art. 12³) și nici termenul în care se aprobă procedura din regulamentul fiecărei Camere a Parlamentului, respectiv procedura aprobată prin ordin al ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și administrației, referitoare la interdicția propusă (art. 12¹), și nici norme privind posibilitatea contestării interdicției, aspecte ce ar putea genera vicii de neconstituționalitate din perspectiva dispozițiilor constituționale invocate. Pe de altă parte, Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor cuprinde la cap. XII reguli generale privind regimul disciplinei parlamentare, printre care și posibilitatea contestării sancțiunii (art. 54). Întrucât

Înscrierea în Registrul pare a fi o măsură sancționatorie, lipsa unei prevederi privind posibilitatea contestării acesteia pune în discuție exercitarea accesului liber la justiție.

32. Cât privește invocarea art. 25 alin. (1), a art. 30 alin. (1) și a art. 41 alin. (1) din Constituție, se apreciază că autorii sesizării nu formulează o veritabilă critică de neconstituționalitate, ci reproșează anumite aspecte de neclaritate și de omisiune legislativă, fără a formula o motivare în sensul relevării relației de contrarietate dintre prevederi punctuale ale legii examinate și normele constituționale pretins încălcate. Prin urmare, având în vedere dispozițiile art. 2 alin. (3) și ale art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, precum și jurisprudența în materie a Curții Constituționale (deciziile nr. 1.313 din 4 octombrie 2011, nr. 785 din 16 iunie 2011, nr. 609 din 28 septembrie 2017, nr. 824 din 12 decembrie 2019 și nr. 191 din 28 mai 2020), se apreciază că sesizarea este inadmisibilă prin raportare la textele constituționale anterior menționate.

33. Cât privește pretinsa încălcare a art. 72 alin. (2) și (3) din Constituție, se arată că, potrivit jurisprudenței în materie a Curții Constituționale (Decizia nr. 799 din 17 iunie 2011), imunitatea parlamentară la care se referă normele fundamentale invocate vizează imunitatea de procedură în ceea ce privește răspunderea penală, astfel că, sub acest aspect, criticile de neconstituționalitate sunt neîntemeiate.

34. **Președintele Senatului** nu a transmis punctul său de vedere.

35. La termenul de judecată fixat pentru data de 16 septembrie 2025, Curtea, având în vedere cererile de amânare a deschiderii dezbaterilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, a amânat succesiv, în temeiul dispozițiilor art. 57 și ale art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, începerea dezbaterilor pentru datele 8 octombrie 2025, 20 octombrie 2025, 12 noiembrie 2025, 25 noiembrie 2025 și 4 februarie 2026, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctele de vedere ale Președintelui Camerei Deputaților și Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

36. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie Legea pentru completarea Legii nr. 267/2008 privind unele măsuri speciale pentru reglementarea avansului rest de justificat și pentru efectuarea recepției în fază unică a lucrărilor de construcții și a instalațiilor aferente acestora la obiectivul de investiții Palatul Parlamentului, precum și pentru reglementarea unor măsuri cu privire la administrarea imobilului „Palatul Parlamentului”, act normativ ce cuprinde următoarele prevederi:

„Articol unic. — După articolul 12 din Legea nr. 267/2008 privind unele măsuri speciale pentru reglementarea avansului rest de justificat și pentru efectuarea recepției în fază unică a lucrărilor de construcții și a instalațiilor aferente acestora la obiectivul de investiții Palatul Parlamentului, precum și pentru reglementarea unor măsuri cu privire la administrarea imobilului «Palatul Parlamentului», publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 779 din 20 noiembrie 2008, cu modificările și completările ulterioare, se introduc 8 noi articole, art. 12¹-12⁸, cu următorul cuprins:

«**Art. 12¹.** — La nivelul imobilului „Palatul Parlamentului”, se înființează Registrul Electronic al Persoanelor cu Interdicție de Acces în Palatul Parlamentului, denumit în continuare Registrul.

Art. 12². — Gestionarea Registrului este în sarcina administratorilor imobilului prevăzuți la art. 12.

Art. 12³. — Modelul și conținutul Registrului, precum și procedura de punere în aplicare a interdicției se aprobă de către administratorii imobilului, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Art. 12⁴. — Persoana care a manifestat un comportament agresiv fizic sau verbal, utilizând cuvinte jignitoare, injurii, invective în curtea sau în interiorul Palatului Parlamentului sau care prin acțiunile sale distruge bunuri aflate în patrimoniul Parlamentului, primește interdicția de a avea acces în incinta Palatului Parlamentului pentru o perioadă cuprinsă între o lună și 24 de luni.

Art. 12⁵. — Interdicția se aplică de către Biroul permanent al Camerei Deputaților, Biroul permanent al Senatului, respectiv ministrul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației, conform procedurii din regulamentul fiecărei Camere a Parlamentului, respectiv procedurii aprobate prin ordin al ministrului, la sesizarea administratorului fiecărei autorități.

Art. 12⁶. — Interdicția se înscrie în Registrul de către administratori prin compartimentele de specialitate cu atribuții de asigurare a ordinii și securității în Palatul Parlamentului și se comunică persoanei în cauză.

Art. 12⁷. — Pentru punerea în aplicare a interdicțiilor înscrise în Registrul au acces la conținutul acestuia toate structurile specializate de securitate cu competență în asigurarea securității Palatului Parlamentului.

Art. 12⁸. — Pentru aplicarea unitară a interdicției, administratorul care a înscris o interdicție în Registrul are obligația să o comunice de îndată celorlalți administratori.»

37. Textele constituționale indicate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cele ale art. 1 alin. (5) privind exigențele de calitate a legii, art. 15 alin. (1) privind universalitatea drepturilor și a obligațiilor, art. 21 alin. (1) și (3) cu referire la accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, art. 25 alin. (1) privind garantarea libertății de circulație, art. 30 alin. (1) cu referire la inviolabilitatea libertății de exprimare, art. 41 alin. (1) care interzic îngrădirea dreptului la muncă și ale art. 72 alin. (2) și (3) cu referire la imunitatea parlamentară. De asemenea, în temeiul art. 20 alin. (1) din Constituție, prin raportare la prevederile constituționale referitoare la dreptul la un proces echitabil, sunt invocate și exigențele art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

(I) Aspecte prealabile ce vizează legalitatea și admisibilitatea sesizării

38. În prealabil examinării obiecției de neconstituționalitate, Curtea are obligația verificării condițiilor de admisibilitate ale acesteia, prin prisma titularului dreptului de sesizare, a termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, precum și a obiectului controlului de constituționalitate, astfel cum aceste condiții decurg din cuprinsul prevederilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

39. Primele două condiții se referă la regularitatea sesizării instanței constituționale, din perspectiva legalei sale sesizări, iar cea de-a treia vizează stabilirea sferei sale de competență, astfel încât urmează să fie cercetate în ordinea anterioară, iar constatarea neîndeplinirii uneia dintre ele are efecte dirimante, făcând inutilă analiza celorlalte condiții (Decizia nr. 66 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 213 din 9 martie 2018, paragraful 38).

40. Analizând obiecția de neconstituționalitate din perspectiva celor trei condiții de admisibilitate antemenționate, Curtea constată că acestea sunt îndeplinite, întrucât sesizarea a fost formulată de un număr de 28 de senatori, în termenul de

5 zile aplicabil procedurii parlamentare (obișnuite) în care legea a fost adoptată, iar obiectul sesizării îl reprezintă o lege adoptată, dar încă nepromulgată.

(II) Analiza obiecției de neconstituționalitate

(II.1.) Criticile de neconstituționalitate referitoare la încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție

41. Autorii sesizării de neconstituționalitate invocă dispozițiile art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală din perspective multiple. Cu titlu general, se arată că legea criticată, în ansamblul său, nu respectă principiul unicității de reglementare, ce derivă din exigențele principiului legalității și din normele de tehnică legislativă prevăzute de art. 14 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, întrucât completează o altă lege fără să existe vreo legătură tematică cu obiectul de reglementare al acesteia. Astfel, legea de bază, Legea nr. 267/2008 privind unele măsuri speciale pentru reglementarea avansului rest de justificat și pentru efectuarea recepției în fază unică a lucrărilor de construcții și a instalațiilor aferente acestora la obiectivul de investiții Palatul Parlamentului, precum și pentru reglementarea unor măsuri cu privire la administrarea imobilului „Palatul Parlamentului”, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 779 din 20 noiembrie 2008, reglementează cu preponderență aspecte tehnico-administrative privind efectuarea unor plăți legate de administrarea obiectivului „Palatul Parlamentului”, în timp ce legea criticată completează art. 12 al acestei legi cu opt noi texte, art. 12¹-art. 12⁸, prin care, în esență, sunt instituite anumite interdicții asupra unor drepturi sau libertăți fundamentale (de acces, de liberă exprimare, de muncă).

42. Totodată, potrivit susținerilor autorilor sesizării, prin conținutul său normativ, legea atacată contravine aceluiași principiu al legalității și în componenta sa privind calitatea legii, deoarece acesteia îi lipsește coerența lingvistică și juridică specifică actelor normative și nu exprimă în termeni clari întregul mecanism de sancționare a persoanelor care cad sub incidența sa. Se indică în acest sens ambiguitatea și inconsecvența utilizării unor expresii de tipul „la nivelul imobilului Palatul Parlamentului”, „comportament agresiv fizic sau verbal”, „în curtea sau în interiorul Palatului Parlamentului”, „în incinta Palatului Parlamentului”.

43. Față de aceste critici, Curtea observă că, potrivit expunerii de motive ce o însoțește, legea are ca obiect de reglementare completarea Legii nr. 267/2008 în sensul înființării Registrului Persoanelor cu Interdicție de Acces în spațiile gestionate de administratorii Palatului Parlamentului, denumit în continuare *Registru*. În acest Registru sunt înscrise, pentru o perioadă cuprinsă între o lună și 24 de luni, persoanele care au manifestat un comportament agresiv fizic sau verbal, utilizând cuvinte jignitoare, injurii, invective în curtea sau în interiorul spațiilor din Palatul Parlamentului sau care prin acțiunile lor distrug bunuri aflate în patrimoniul Parlamentului. Acest Registru se aprobă și se gestionează de administratorii imobilului „Palatul Parlamentului”, prin Biroul permanent al Camerei Deputaților, Biroul permanent al Senatului și ministrul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației, iar sancțiunea interdicției accesului se aplică conform unor proceduri aprobate de fiecare dintre aceste autorități. Se mai susține de către inițiatorii actului normativ că rolul acestor completări legislative aduse Legii nr. 267/2008 este de a îmbunătăți măsurile de siguranță instituite la nivelul Parlamentului și de prevenire și sancționare a comportamentului anterior menționat.

44. Din lectura dispozițiilor legii criticate, Curtea reține că legea supusă controlului de constituționalitate instituie o interdicție de acces în incinta Palatului Parlamentului, aplicabilă pentru o perioadă cuprinsă între una și 24 de luni, oricărei persoane care a manifestat un comportament agresiv fizic sau verbal sau care a distrus bunuri din patrimoniul Parlamentului. Legea prevede un mecanism de aplicare a acestei interdicții bazat pe un registru electronic, gestionat de administratorii imobilului Palatul Parlamentului stabiliți la art. 12 din Legea nr. 267/2008, respectiv Camera Deputaților, Senatul și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației. Aceste autorități urmează ca, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a legii criticate, să aprobe modelul și conținutul Registrului, precum și procedura de punere în aplicare a interdicției de acces. Aceasta este aplicată la sesizarea oricăruia dintre cei trei administratori menționați, conform acestor proceduri, executarea fiind asigurată prin compartimentele de specialitate cu atribuții de asigurare a ordinii și securității în Palatul Parlamentului, structuri care au acces la conținutul Registrului. Oricare dintre administratori are dreptul de a înscrie în Registru o interdicție, pe care o comunică în mod obligatoriu și celorlalți administratori, precum și persoanei în cauză. Scopul legii criticate constă, potrivit expunerii de motive a acesteia, în suplimentarea măsurilor de siguranță și protecție instituite la nivelul Parlamentului și de sancționare a comportamentelor agresive și a acțiunilor distructive manifestate în acest perimetru.

45. Cât privește pretinsa încălcare a principiului unicității de legiferare întrucât ar lipsi legătura dintre domeniul de reglementare al legii de bază și cel al legii criticate, Curtea observă că între cele două acte normative există cel puțin o conexiune de natură formală, având în vedere că ambele legi vizează, în esență, un drept de administrare și gestionare a Palatului Parlamentului, privit în sens larg. Astfel, domeniul de reglementare al Legii nr. 267/2008 vizează latura tehnico-financiară a dreptului de administrare asupra imobilului „Palatul Parlamentului”, ca obiectiv de investiții, în timp ce legea supusă controlului de constituționalitate are în vedere dreptul administratorilor aceluiași imobil, stabiliți prin art. 12 din Legea nr. 267/2008, de a gestiona un registru electronic în care sunt înscrise persoanele cu interdicție de acces în spațiile aferente imobilului în discuție. Ambele legi vizează în mod exclusiv anumite raporturi juridice ce decurg din administrarea în sens larg a aceluiași obiectiv imobiliar — Palatul Parlamentului —, astfel că, din această perspectivă extrinsecă, Curtea nu ar putea *de plano* să contracareze voința Parlamentului, care a considerat ca oportună integrarea legii criticate în corpul Legii nr. 267/2008.

46. Pe de altă parte, Curtea observă că legea criticată nu distinge între categoriile de destinatari ai interdicției de acces în incinta Palatului Parlamentului. Astfel, subiecții activi ai acestei interdicții pot aparține unor categorii de persoane cu statut diferit, cum ar fi parlamentari, diplomați, alți demnitari sau persoane invitate oficial la diferite activități desfășurate în incinta Palatului Parlamentului, personalul angajat al instituțiilor publice cu sediul în Palatul Parlamentului, reprezentanți ai mass-mediei, vizitatori, astfel că din această perspectivă se poate ridica problema efectelor juridice pe care această interdicție de acces în spațiul menționat le-ar avea asupra altor categorii de raporturi juridice în care persoanele vizate au calitatea de părți, raporturi juridice care nu constituie însă obiectul de reglementare al Legii nr. 267/2008. Din această perspectivă intrinsecă și făcând abstracție de faptul că aceste legi vizează perimetrul Palatului Parlamentului, dispozițiile adoptate prin legea criticată ar fi putut

face obiectul unui act normativ de sine stătător, care să evidențieze prin propriul titlu obiectul specific de reglementare și care să stabilească distinct efectele juridice ale interdicției de acces pentru fiecare categorie de destinatari ai legii, cel puțin prin trimitere la legislația aplicabilă acestora. Deși pare dificil ca, în lipsa unor astfel de precizări, să se dea eficiență practică soluției legislative care vizează, în esență, aplicarea unei interdicții de acces în imobilul „Palatul Parlamentului” care se răsfrânge în mod diferit asupra unor categorii variate de persoane, Curtea reține că legea examinată respectă principiul unicității de reglementare cel puțin la nivel formal, astfel că nu poate reține încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție din această perspectivă.

47. Cât privește criticile referitoare la neclaritatea sau inconsecvența în utilizarea unor termeni, Curtea reține că, într-adevăr, în cuprinsul art. 12⁴ din legea examinată sunt folosite atât expresia „în curtea sau în interiorul Palatului Parlamentului”, cât și expresia „în incinta Palatului Parlamentului”, însă cele două expresii au, în esență, aceeași semnificație, raportată la înțelesul lor obișnuit, uzual. Noțiunea „incintă” definește atât suprafața de teren delimitată prin construcții/gard (curte), cât și spațiul închis în interiorul unei construcții (interiorul), astfel că cele două expresii mai sus menționate, fiind sinonime, au fost utilizate în mod alternativ din rațiuni de tehnică legislativă, pentru a se evita repetitivitatea termenilor în cuprinsul aceleiași dispoziții normative. În contextul acestei norme, care se referă, așadar, atât la spațiul exterior clădirii Palatului Parlamentului, delimitat în mod clar prin construcție — gard, cât și la orice spațiu din interiorul acestei clădiri, destinatarul său nu poate pretinde un anumit grad de ambiguitate a normei care să o lipsească de previzibilitate și claritate încât să nu poată anticipa în mod rezonabil consecințele nerespectării ei. De altfel, chiar noțiunea „imobil”, la care se referă art. 12¹ din lege, este definită din punct de vedere cadastral ca fiind „terenul, cu sau fără construcții, de pe teritoriul unei unități administrativ-teritoriale, aparținând unuia sau mai multor proprietari, care se identifică printr-un număr cadastral unic” [art. 1 alin. (5) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 720 din 24 septembrie 2015]. Prin urmare, expresiile criticate delimitează în mod clar domeniul teritorial de aplicare a legii, fără a afecta standardul de calitate a legii impus de art. 1 alin. (5) din Constituție.

48. Cât privește expresia „la nivelul imobilului Palatul Parlamentului” din cuprinsul art. 12¹ din legea supusă controlului, față de care autorii sesizării apreciază că este neclară întrucât nu menționează la care nivel al Palatului Parlamentului se referă, clădirea având mai multe niveluri, Curtea constată că această critică pleacă în mod deliberat de la o premisă greșită, fiind evident, printr-o simplă interpretare gramaticală în contextul acestei norme, că expresia vizată nu are în vedere sensul de „etaj” pe care îl mai poate avea termenul „nivel”, ci pe acela al expresiei „cu referire/privire la” pe care îl are în context sintagma „la nivelul Palatului Parlamentului”.

49. Referitor la pretinsa ambiguitate a expresiei „comportament agresiv fizic sau verbal”, Curtea reține că aceasta este una generică și că are un înțeles obișnuit. Cât privește modalitățile de manifestare a acestui tip de comportament, Curtea observă că legiuitorul a oferit detalii doar cu privire la comportamentul agresiv verbal, care se poate realiza, exemplificativ, prin utilizarea de „cuvinte jignitoare, injurii, invective”, fără a exemplifica însă și modalități de realizare a unui comportament agresiv fizic. Or, pentru a se evita aplicarea abuzivă a interdicției de acces, este necesar ca și intensitatea

comportamentului agresiv fizic sancționabil să fie precizată, prin raportare la gravitatea acestuia și la consecințele produse fie asupra persoanelor, fie asupra bunurilor. Este adevărat că legea sancționează și distrugerea de bunuri aflate în patrimoniul Parlamentului, acțiune ce reprezintă, în sine, un comportament agresiv fizic, însă acesta din urmă vizează protecția persoanelor, și nu a bunurilor, astfel că este nevoie de precizări suplimentare în acest sens.

50. Potrivit dreptului comun în vigoare, faptele/conduitele/comportamentele de agresiune fizică sau verbală se pot realiza într-o multitudine de modalități, atât asupra persoanei, prin acțiuni de lovire și alte vătămări, cât și asupra patrimoniului, prin acțiuni de distrugere de bunuri, și sunt sancționate diferit, ca infracțiuni sau contravenții, în funcție de gravitatea lor.

51. Astfel, Codul penal reglementează în partea specială infracțiunile asupra persoanei (titlul I) și infracțiunile contra patrimoniului (titlul II), iar Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 125 din 18 februarie 2020, reglementează și sancționează contravențiile reprezentate de faptele de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice. De asemenea, o anumită calitate oficială a subiectului pasiv al comportamentului ilicit poate reprezenta circumstanță agravantă și determină majorarea cu o treime a limitei speciale a pedepsei (în acest sens, a se vedea, de exemplu, art. 257-261 din cap. I *Infracțiunile contra autorității* din Codul penal). Din acest punct de vedere, se observă că legea criticată nu face niciun fel de mențiune referitoare la relația sa cu legislația incidentă din materie contravențională și/sau penală, ceea ce poate determina confuzie în procesul de interpretare și aplicare.

52. Prin urmare, Curtea reține că legea supusă controlului necesită o serie de precizări suplimentare privind domeniul său de aplicare, atât cu privire la faptele care reprezintă, în termenii legii criticate, un comportament agresiv fizic, cât și cu privire la subiectul activ și subiectul pasiv al acestor fapte.

53. Revenind la autorul — nedefinit de lege — al comportamentului ilicit, Curtea observă că acesta poate fi orice persoană care se află în incinta Palatului Parlamentului, și anume senatori, deputați, alți demnitari, înalți funcționari publici, invitați oficiali, funcționari publici, personal angajat, reprezentanți ai mass-mediei, vizitatori (turiști). Din perspectiva calităților diferite pe care le poate avea subiectul activ al comportamentului ilicit și destinatarul interdicției de acces, în practică pot apărea o diversitate de situații, pe care legea criticată nu le precizează.

54. Astfel, cât privește comportamentul agresiv fizic sau verbal ce ar putea fi atribuit parlamentarilor, este de observat că acesta constituie deja obiectul distinct de reglementare al mai multor acte normative care au la bază statutul constituțional al deputaților și al senatorilor prevăzut la art. 69-72 din Legea fundamentală. Astfel, Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 22 ianuarie 2016, stabilește la art. 51 sfera abaterilor disciplinare și enumeră în acest sens, la lit. d), „*comportamentul injurios la adresa unui alt demnitar în ședințele plenului, Biroului permanent, Comitetului liderilor grupurilor parlamentare sau comisiilor ori în afara acestora, dar cu privire la exercitarea mandatului de deputat sau senator*”. De asemenea, potrivit art. 52 din aceeași lege, sunt supuse sancțiunilor disciplinare corespunzătoare abaterile disciplinare constând în (i) violența fizică utilizată împotriva unui alt deputat sau senator; (ii) violența verbală constând în țipete, injurii, amenințări, invective sau calomnie la adresa unui alt deputat, alt senator sau alt demnitar; (iii) acțiuni prin care sunt puse în

pericol buna funcționare și siguranța autorității publice, a demnitarilor sau angajaților acesteia în incinta Camerei Deputaților sau Senatului, începând cu data constatării afectării bune funcționări a activității Camerei.

55. Regulamentul Senatului, Regulamentul Camerei Deputaților și Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului cuprind, în acord cu Legea nr. 96/2006, norme de deontologie parlamentară, referitoare inclusiv la stabilirea și sancționarea abaterilor disciplinare (de exemplu, art. 125, art. 135, art. 136, art. 210-216 din Regulamentul Senatului, respectiv art. 158-160, art. 237, art. 248-254 din Regulamentul Camerei Deputaților și art. 40 și 41 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului), la fel ca și Hotărârea Parlamentului României nr. 77/2017 privind Codul de conduită al deputaților și senatorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1131 din 14 decembrie 2023.

56. În acest context este de precizat că imunitatea parlamentară, de care se bucură parlamentarii în virtutea art. 72 din Constituție, oferă o dublă protecție, în sensul că include atât beneficiul iresponsabilității, concretizat prin exonerarea de răspundere juridică în privința voturilor sau a opiniilor politice exprimate în exercitarea mandatului reprezentativ [alin. (1)], cât și beneficiul inviolabilității, adică al unei răspunderi penale condiționate [alin. (2)]. Întrucât comportamentul agresiv fizic sau verbal la care face referire legea criticată nu vizează voturile sau opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului, ci se raportează la un comportament agresiv fizic sau verbal concretizat prin utilizarea unui limbaj ofensator, precum și la acțiuni de distrugere a bunurilor din patrimoniul Parlamentului, iar sancțiunea prevăzută nu este o sancțiune cu caracter penal, Curtea reține că regimul constituțional de imunitate parlamentară, conferit de art. 72 din Constituție, nu este aplicabil în contextul legii supuse controlului de constituționalitate. Așadar, comportamentul agresiv și interdicția la care face referire legea criticată nu cad sub incidența imunității parlamentare consacrate de art. 72 din Constituție.

57. În considerarea cadrului normativ în vigoare mai sus indicat și a principiului ierarhiei actelor normative, rezultă că legea examinată se adresează parlamentarilor în mod subsecvent, numai în măsura în care comportamentul agresiv fizic sau verbal sau acțiunile de distrugere de bunuri manifestate de aceștia în incinta Palatului Parlamentului nu se încadrează în prescripțiile Legii nr. 96/2006 sau ale regulamentelor parlamentare incidente în materie, a căror aplicabilitate este deci prioritară.

58. Incidența subsecventă a legii criticate se raportează, prin urmare, la o diferență specifică de reglementare față de cadrul normativ mai sus indicat și care vizează normele deja în vigoare de conduită și disciplină parlamentară. Un element distinctiv al legii criticate este reprezentat, de exemplu, de subiectul pasiv al comportamentului agresiv. Astfel, în concepția legii criticate, subiectul pasiv (victima comportamentului agresiv) nu are o calitate predeterminată, în sensul că poate fi orice persoană, în timp ce legislația parlamentară anterior menționată se adresează exclusiv parlamentarilor/demnitarilor și se raportează, de principiu, la conduita parlamentară din timpul desfășurării dezbaterilor sau a altor activități parlamentare, precum și la spațiul în care acestea se derulează, protejând, așadar, deputații, senatorii sau persoanele invitate la dezbateri sau care sunt prezente la activitățile parlamentare [ilustrativ, art. 51 lit. d) teza finală din Legea nr. 96/2006, art. 160 alin. (6) din Regulamentul Camerei Deputaților, art. 210 lit. e) și f) din Regulamentul Senatului].

59. Așadar, în măsura în care nu sunt întrunite elementele constitutive ale unei abateri disciplinare reglementate de Legea nr. 96/2006 și/sau de regulamentul fiecăreia dintre cele două Camere ale Parlamentului sau de regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, atunci își poate găsi aplicabilitatea legea criticată, care sancționează într-un mod specific manifestarea comportamentului agresiv fizic sau verbal, și anume prin interdicția de acces în incinta Palatului Parlamentului pentru o perioadă cuprinsă între o lună și 24 de luni. Se remarcă în acest sens că legea criticată are vocația de a proteja orice persoană care se află în orice spațiu din incinta Palatului Parlamentului, și nu doar pe parlamentari sau alte persoane prezente în spațiile în care se desfășoară dezbaterile sau alte activități parlamentare.

60. Cât privește incidența legii criticate în raport cu prevederile dreptului comun care reglementează infracțiunile (în Codul penal sau alte legi penale) și contravențiile (în Legea nr. 61/1991 sau alte legi contravenționale) ce implică un „comportament agresiv fizic sau verbal” prin utilizarea de „cuvinte jignitoare, injurii, invective”, Curtea reține că această lege, având un caracter special, se aplică cu prioritate. Caracterul special al legii criticate rezultă din domeniul său particular de aplicare, care implică în primul rând un element de teritorialitate/spațialitate clar determinat și unic prin specificul activităților de interes public desfășurate în incinta Palatului Parlamentului. Acest spațiu, deși se include în sens larg în noțiunea de „spațiu public” (expresie care nu cunoaște însă o definiție legală, doar termenul „public” fiind definit de art. 176 din Codul penal ca desemnând „tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice sau alte persoane juridice care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică”), prin natura activităților desfășurate în acest perimetru de o serie de autorități de rang constituțional (Camera Deputaților, Senatul, Curtea Constituțională, Consiliul Legislativ), necesită un regim juridic distinct de siguranță și protecție. Specificitatea acestui mobil impune și justifică în același timp caracterul special al reglementării în discuție.

61. În considerarea celor de mai sus, Curtea conchide că legea criticată, prin obiectul de reglementare specific, se distinge prin anumite elemente care îi conferă un caracter special, în sensul că reglementează măsuri sporite de siguranță și protecție a persoanelor și bunurilor din incinta Palatului Parlamentului, distinct de legislația de drept comun (penal și contravențional) ori de legislația parlamentară privind reglementarea conduitei parlamentare și a abaterilor disciplinare specifice. Din această perspectivă, Curtea consideră că rațiunea adoptării legii criticate intră în marja de apreciere a legiuitorului, instanța de control constituțional neavând competența să cenzureze oportunitatea legiferării acesteia, astfel că, din punctul de vedere al scopului urmărit, legea examinată este constituțională, în ansamblul său, chiar dacă, sub aspectul tehnicii legislative de elaborare a actelor normative, legea putea fi mai amplu elaborată și redactată în termeni mai clari, într-o manieră care să nu impună *de plano* utilizarea unor metode de interpretare juridică pentru determinarea sferei proprii de aplicare.

(II.2.) Criticile de neconstituționalitate referitoare la încălcarea art. 21 alin. (1) și (3), a art. 25 alin. (1), a art. 30 alin. (1) și a art. 41 alin. (1) din Constituție

62. Autorii sesizării critică și mecanismul de constatare și aplicare a interdicției de acces în incinta Palatului Parlamentului, care, în opinia acestora, este incoerent reglementat și aduce atingere prevederilor constituționale ale art. 21 alin. (1) și (3), ale art. 25 alin. (1), ale art. 30 alin. (1) și ale art. 41 alin. (1), norme referitoare la accesul liber la justiție, dreptul la un proces

echitabil, libertatea de circulație, libertatea de exprimare și dreptul la muncă.

63. Curtea reține că, astfel cum este redactată, legea criticată înființează Registrul Electronic al Persoanelor cu Interdicție de Acces în Palatul Parlamentului și reglementează în acest sens un cadru general. Potrivit art. 12³ din aceasta, în termen de 30 de zile de la intrarea sa în vigoare, administratorii imobilului vor aproba prin regulamente, respectiv prin ordin, procedura de punere în aplicare a interdicției de acces în incinta Palatului Parlamentului.

64. Cu toate acestea, este de resortul legiuitorului, și nu al organului de aplicare, să prevadă în cuprinsul legii anumite criterii, condiții și garanții cu privire la modalitatea de stabilire și aplicare a interdicției în discuție. Astfel, legea criticată stabilește la art. 12⁴ doar limitele minimale și maximale ale interdicției de acces (între o lună și 24 de luni), fără a conține niciun criteriu obiectiv de apreciere a duratei concrete, aplicabile diferit în funcție de circumstanțe diferite. În lipsa unor condiții și criterii obiective de individualizare stabilite în considerarea gradului de pericol social și a consecințelor comportamentului ilicit și în funcție de care interdicția de acces să poată fi aplicată gradual, pentru o perioadă cuprinsă între minimul de o lună și maximul de 24 de luni, marja de apreciere a organului de aplicare rămâne practic nelimitată în interiorul acestor limite și deschisă arbitrarului. Chiar dacă nu reprezintă o sancțiune în sensul dreptului penal sau contravențional, interdicția accesului în incinta Palatului Parlamentului limitează temporar libertatea de circulație într-un spațiu public și este necesar ca în cuprinsul legii să fie reglementate criterii obiective care să dozeze gradual durata acestei interdicții, în funcție de anumite elemente sau circumstanțe clar determinate, astfel încât măsura aplicată să fie justă și proporțională, iar norma în discuție să fie previzibilă.

65. Dreptul la liberă circulație, în țară și în străinătate, este garantat de dispozițiile art. 25 alin. (1) din Constituție, însă condițiile exercitării acestui drept se stabilesc prin lege. Deși libertatea de circulație nu are caracter absolut și poate fi supusă unor condiționări, Curtea observă că restricționarea acestei libertăți ridică probleme particulare în contextul normativ al legii criticate, având în vedere diversitatea destinatarilor acesteia.

66. Astfel, în măsura în care legea criticată devine aplicabilă în privința parlamentarilor, o atare interdicție poate pune în discuție exercitarea mandatului reprezentativ pe care îl au deputații și senatorii, care, potrivit art. 69 alin. (1) din Constituție, se află în serviciul poporului.

67. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că mandatul parlamentar este o demnitate publică dobândită de membrii Camerelor Parlamentului prin alegerea de către electorat, în vederea exercitării prin reprezentare a suveranității naționale, concluzie fundamentată, în principal, pe dispozițiile constituționale ale art. 2 alin. (1), ale art. 61 alin. (1) teza întâi și ale art. 69 alin. (1). Constituția mai stabilește, în art. 63, durata mandatului Camerei Deputaților și Senatului, iar în art. 70, momentul la care deputații și senatorii intră în exercițiul mandatului. Reprezentativitatea mandatului parlamentar, așa cum este stabilită de dispozițiile din Legea fundamentală citate, are importante consecințe juridice. Una dintre acestea se referă la îndatoririle parlamentarului, care se exercită în mod continuu, din momentul la care acesta intră în exercițiul mandatului, până la data încetării calității de deputat sau de senator, legiuitorul trebuind ca, prin reglementările pe care le adoptă, să nu împiedice îndeplinirea acestora. Prin urmare, împiedicarea deputatului sau senatorului de a participa la ședințele Camerei din care face parte constituie o măsură de natură să îl împiedice să își realizeze mandatul dat de alegători. În considerarea

faptului că fiecare parlamentar reprezintă națiunea în întregul ei, trebuie asigurate condiții de exercitare efectivă a mandatului, condiții ce trebuie avute în vedere și la reglementarea sancțiunilor disciplinare (Decizia nr. 81 din 27 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 136 din 14 martie 2013, considerentul X punctul 5, și Decizia nr. 195 din 3 aprilie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 223 din 18 aprilie 2013).

68. Realitatea sociopolitică a ultimilor ani a demonstrat însă că, în numele exercitării mandatului reprezentativ, persoanele alese prin vot spre a reprezenta poporul pot înțelege că dispun de o libertate nelimitată de exprimare și pot manifesta o conduită care excedează oricărui model comportamental civilizată. Este adevărat că exprimarea liberă a opiniilor politice poate da naștere unor tensiuni de mari proporții între autorii acestora, și mai cu seamă într-un for legislativ, însă cuvintele defăimătoare, jignitoare și comportamentele agresive fizice și verbale trebuie total disociate de libertatea de exprimare a ideilor politice și a oricărei idei, în general. O asemenea conduită este abuzivă și depășește misiunea mandatului primit prin vot, întrucât îndatoririle parlamentarului trebuie să se exercite în conformitate cu normele de conduită parlamentară, în condiții de normalitate, dar și cu respectarea moralei și a ordinii publice și a normelor de conduită interumană aplicabile, de altfel, tuturor persoanelor. Reprezentativitatea atribuită mandatului parlamentar de art. 69 din Constituție nu poate conferi titularului acestui mandat o imunitate absolută în fața oricărei reguli de conviețuire socială, sens în care se impune coroborarea acestui text cu art. 72 din Constituție, care configurează regimul juridic al imunității parlamentare exclusiv în limitele iresponsabilității și inviolabilității. Dincolo de aceste garanții constituționale de exercitare a mandatului reprezentativ, parlamentarul nu se poate situa mai presus de lege și de morală fără a intra în coliziune cu alte valori, principii, drepturi și concepte consacrate și protejate în egală măsură de Constituție, cum sunt demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor [art. 1 alin. (3)], principiul legalității și supremația Constituției [art. 1 alin. (5)], egalitatea în drepturi (art. 16), respectarea ordinii, a sănătății ori a moralei publice (art. 53), exercitarea drepturilor și libertăților constituționale cu bună-credință, fără încălcarea drepturilor și libertăților celorlalți (art. 57).

69. Curtea Constituțională a stabilit în jurisprudența sa că garanția supremă a independenței de care se bucură, în exercitarea mandatului, orice parlamentar este înscrisă în alin. (2) al art. 69 din Constituție, în sensul că „*Orice mandat imperativ este nul*” (Decizia nr. 411 din 14 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 588 din 21 iulie 2017, paragraful 29, sau Decizia nr. 611 din 3 octombrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 877 din 7 noiembrie 2017, paragraful 114). Mandatul reprezentativ nu înseamnă însă că deputatul sau senatorul are opțiunea de a încălca sau nu Constituția cu bună știință, ci de a se conforma acesteia și de a alege soluțiile legislative pe care le consideră optime în raport cu prevederile Constituției. Exigențele statului de drept sunt cele care impun ca toate autoritățile statului (inclusiv Parlamentul și parlamentarii) să respecte prevederile/ obligațiile stabilite de actele normative adoptate, aspect care nu vizează problema naturii mandatului (reprezentativ/imperativ). O abordare contrară ar duce la concluzia inacceptabilă și irațională că mandatul reprezentativ ar excepta Parlamentul și parlamentarii de la obligația de respectare a legilor, prevăzută de art. 1 alin. (5) din Constituție (Decizia nr. 678 din 29 septembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 946 din 15 octombrie 2020, paragrafele 120 și 121).

70. Constituția reprezintă ansamblul de norme juridice care împreună urmăresc consacra și protejarea valorilor fundamentale într-un stat de drept și într-o societate democratică, iar interpretarea acestor norme trebuie să urmeze nu doar litera, ci și spiritul Constituției. Legiuitorul constituant, atât la momentul elaborării (în anul 1991), cât și în cel al revizuirii (în anul 2003) Constituției, a conceput întreaga arhitectură constituțională a statului și funcționarea acestuia prezumând în mod rezonabil o interpretare sistematică și pozitivă a tuturor normelor statuate în Legea fundamentală, și nu o interpretare forțată sau abuzivă a acestora, care să denatureze voința sa.

71. Fără a reprezenta un reviriment față de jurisprudența constituțională în materia protecției mandatului parlamentar reprezentativ, ci mai degrabă o continuare firească a acesteia în acord cu actuala realitate sociopolitică, instanța de contencios constituțional arată că regimul legal de protecție a mandatului parlamentar trebuie să respecte nu doar prevederile art. 69 din Constituție, privite izolat, ci întregul cadru constituțional mai sus configurat, doar o reglementare care să armonizeze toate aceste exigențe fiind în măsură să asigure un cadru de normalitate pentru buna desfășurare a activității parlamentare într-un stat de drept. Exacerbarea unui drept sau a unui statut constituțional în defavoarea sau cu ignorarea altor drepturi, libertăți, valori sau principii constituționale dezechilibrează buna funcționare a mecanismului statal și afectează, în final, sănătatea și morala socială.

72. Prin urmare, nu poate fi exclusă *de plano* reglementarea prin lege a unor măsuri care, prin natura lor, sunt apte să asigure coerența și eficiența activității de legiferare pentru desfășurarea acesteia în condiții de normalitate pentru toți participanții la procesul legislativ, dar care să nu împiedice în mod efectiv sau pe termen lung exercitarea mandatului parlamentar. Etapa actuală de dezvoltare tehnologică și informațională a societății pune la dispoziție o serie de mijloace moderne de comunicare la distanță (audio-video), mijloace de neconceput în epoca elaborării și revizuirii Constituției, dar care deja sunt utilizate pe scară largă inclusiv în rândul instituțiilor publice pentru realizarea activităților lor specifice (transmisiuni prin rețele specializate și securizate de videoconferințe, transmisiuni streaming, live sau on demand). Totodată, în ultimii ani s-au dezvoltat și perfecționat aplicații și programe software care permit participarea online la ședințele de lucru, precum și exercitarea în siguranță la distanță a votului (votul electronic) și a semnăturii (semnătura electronică).

73. Relevante în acest sens sunt dispozițiile art. 132 din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1181 din 27 noiembrie 2024, introduse inițial în Regulament sub forma art. 127¹ prin art. I pct. 2 din Hotărârea Camerei Deputaților nr. 7/2020 privind completarea Regulamentului Camerei Deputaților, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 2 aprilie 2020, care au următorul conținut: „(1) În situații excepționale, constatate de către autoritățile abilitate, precum epidemiile, pandemiile, fenomenele naturale extreme, cutremurele, actele de terorism și alte situații care fac imposibilă prezența deputaților la sediul Camerei Deputaților, ședințele Biroului permanent al Camerei Deputaților, ale Comitetului liderilor grupurilor parlamentare, ședințele comisiilor de specialitate ale Camerei Deputaților, precum și ședințele plenului Camerei Deputaților se pot desfășura prin mijloace electronice printr-o procedură aprobată de Biroul permanent al Camerei Deputaților. (2) Decizia declarării unei asemenea situații excepționale îi revine Biroului permanent al Camerei Deputaților, după consultarea Comitetului

liderilor grupurilor parlamentare. (3) *În perioada prevăzută la alin. (1) se pot dezbate și vota prin mijloace electronice doar actele normative care sunt strâns legate de situația excepțională. La propunerea comitetului liderilor, se poate suplimenta ordinea de zi și cu alte acte normative urgente.*” Potrivit art. 133, introdus inițial în același regulament sub forma art. 131¹ prin art. unic din Hotărârea Camerei Deputaților nr. 26/2022 privind completarea Regulamentului Camerei Deputaților, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 308 din 30 martie 2022, procedura mai sus reglementată se poate aplica și în alte situații, pentru o perioadă limitată, aprobată de Biroul permanent la propunerea Comitetului liderilor grupurilor parlamentare. Dispoziții similare se regăsesc și în Regulamentul Senatului, la art. 138 și 139.

74. Totodată, Regulamentul Senatului cuprinde, la art. 95, 178 și 180, prevederi prin care este asigurată posibilitatea depunerii inclusiv în format electronic a propunerilor și proiectelor legislative, a întrebărilor și interpelărilor adresate Guvernului, aceleași modalități de comunicare la distanță fiind posibile și în cazul deputaților, în lipsa unor dispoziții contrare.

75. În concluzie, spre deosebire de perioada anterioară anului 2020, în prezent este posibilă exercitarea mandatului parlamentar în plen și pe comisii în format hibrid, în anumite condiții și pentru o perioadă limitată de timp, astfel încât să se atingă un echilibru între, pe de o parte, puterile și rolul mandatului parlamentar, rezultate din art. 2 alin. (1), art. 61 alin. (1), art. 69 și 72 din Constituție, și, pe de altă parte, necesitatea asigurării unui climat de lucru adecvat în Parlament, prin îndepărtarea în mod temporar a prezenței fizice a membrului Parlamentului care în precedent a manifestat un comportament perturbator pentru derularea activității parlamentare. În acest sens, Regulamentul fiecăreia dintre cele două Camere ale Parlamentului conține prevederi care conferă Birourilor permanente atribuția de a pregăti și a asigura desfășurarea în bune condiții a lucrărilor fiecărei Camere parlamentare, adoptând în acest sens hotărâri/decizii obligatorii pentru parlamentari și aparatul tehnic corespunzător, cu acordul sau consultarea prealabilă a Comitetului liderilor grupurilor parlamentare [art. 35 alin. (1) lit. d) și r), art. 112 și 138 din Regulamentul Senatului, respectiv art. 32 alin. (1) lit. e) și t), art. 132 și 133 din Regulamentul Camerei Deputaților]. Printre aceste hotărâri sau decizii se includ și cele adoptate pentru situații excepționale, cu aplicabilitate limitată în timp, așa cum este și interdicția de acces în Palatul Parlamentului aplicată unui parlamentar, astfel că este de datoria Biroului permanent al fiecăreia dintre cele două Camere ale Parlamentului să asigure buna desfășurare a activității parlamentare inclusiv în această ipoteză, nu numai sub aspectul bunelor condiții de siguranță, ordine și disciplină, dar și al accesului la distanță al parlamentarilor la lucrările specifice.

76. Dincolo de aceste aspecte specifice calității de parlamentar a persoanei care ar putea cădea sub incidența interdicției de acces în incinta Palatului Parlamentului și care pot fi reglementate în coordonatele trasate mai sus, se pune în discuție și problema respectării dreptului la muncă al personalului angajat în instituțiile publice cu sediul în Palatul Parlamentului sau, de exemplu, al reprezentanților mass-mediei prezenți în această locație în interes de serviciu. Din această perspectivă, Curtea apreciază ca utilă o detaliere a efectelor juridice pe care aplicarea interdicției de acces la sediul angajatorului o poate avea în sfera raporturilor de serviciu/de muncă ale angajatului, precum și interferența cu zona răspunderii disciplinare și/sau delictuale specifice fiecărei

categorii profesionale de angajați care își desfășoară activitatea profesională în incinta Palatului Parlamentului, permanent sau ocazional.

77. Curtea mai reține, față de criticile formulate, că dispozițiile art. 12⁴ din legea criticată, prin care se reglementează substanța interdicției de acces în incinta Palatului Parlamentului, dincolo de faptul că nu graduează perioada de aplicare a interdicției în funcție de anumite criterii obiectiv stabilite, nu conține nicio referire la existența vreunei căi de atac puse la dispoziția persoanei vizate, ceea ce contravine art. 21 alin. (1) și (3) din Constituție. Întrucât actul juridic de aplicare a interdicției de acces emană de la administratorii imobilului „Palatul Parlamentului”, prin Biroul permanent al Camerei Deputaților, Biroul permanent al Senatului și ministrul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației, se deduce că actul sancționator nu poate avea decât natura unui act administrativ cu caracter individual. În aceste condiții, legea criticată nu precizează dacă și în ce măsură actul juridic în discuție se supune unui control ierarhic interior (recurs grațios), dacă este aplicabilă regula specifică actelor administrative de exercitare a controlului judecătoresc pe calea contenciosului administrativ sau dacă, dimpotrivă, este aplicabilă teza cuprinsă în art. 126 alin. (6) din Constituție, în temeiul căreia sunt excluse de la controlul judecătoresc actele administrative care privesc raporturile cu Parlamentul. În acest sens, Curtea amintește că, în materie disciplinară, Legea nr. 96/2006 prevede contestația drept cale de atac internă adresată spre soluționare plenului Camerei din care face parte senatorul sau deputatul în cauză, pentru ca apoi hotărârea plenului Camerei, respectiv a plenului Camerelor reunite să poată fi atacată la Curtea Constituțională pentru verificarea legalității măsurii aplicate (art. 54).

78. Cât privește celelalte critici, referitoare, în esență, la lipsa de transparență a aplicării măsurii, Curtea constată că acestea sunt neîntemeiate, întrucât, contrar susținerilor autorilor sesizării, măsura vizată este comunicată de îndată și

destinatarului său (art. 12⁶ teza finală) și, având un pronunțat caracter tehnic-administrativ, este firesc ca aceasta să fie comunicată și înregistrată în evidențele organelor de specialitate cu atribuții de asigurare a accesului și securității în imobilul „Palatul Parlamentului”.

79. În concluzie, Curtea subliniază că, sub aspect extrinsec, legea criticată respectă exigențele de legiferare pretins încălcate prin raportare la art. 1 alin. (5) din Constituție, în sensul că nu contravine principiului unicității de reglementare, legiuitorul având o proprie marjă de apreciere cu privire la inserarea dispozițiilor acesteia în cuprinsul Legii nr. 267/2008, dat fiind elementul comun de teritorialitate specific ambelor acte normative.

80. Referitor la conținutul normativ al legii criticate, Curtea consideră, fără a constata încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție, că ar fi adecvată îmbunătățirea acestuia cu precizări suplimentare referitoare la relația dintre această lege și alte acte normative din perspectiva efectelor juridice ale interdicției de acces în incinta Palatului Parlamentului asupra unor categorii diferite de destinatari (legislația penală, contravențională, parlamentară sau acte juridice care normează statutul categoriilor de personal care își desfășoară activitatea profesională în același imobil).

81. În plus, pentru respectarea dreptului de acces liber la justiție și a dreptului la un proces echitabil, garantate de art. 21 alin. (1) și (3) din Constituție, legea criticată trebuie să cuprindă, eventual la art. 12⁴, criterii obiective de individualizare care să permită proporționalitatea aplicării interdicției de acces în incinta Palatului Parlamentului, precum și precizări referitoare la eventuale căi de atac și termenele procedurale specifice. În acest sens, Curtea observă că nu este suficient ca legea să facă referire la viitoare proceduri ce se vor adopta subsecvent, în termen de 30 de zile de la intrarea sa în vigoare, întrucât elementele mai sus menționate sunt esențiale pentru definirea și aplicarea interdicției în discuție, necesar a fi stabilite prin lege.

82. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite obiecția de neconstituționalitate și constată că soluția legislativă prevăzută la art. 12⁴ din Legea pentru completarea Legii nr. 267/2008 privind unele măsuri speciale pentru reglementarea avansului rest de justificat și pentru efectuarea recepției în fază unică a lucrărilor de construcții și a instalațiilor aferente acestora la obiectivul de investiții Palatul Parlamentului, precum și pentru reglementarea unor măsuri cu privire la administrarea imobilului „Palatul Parlamentului”, care instituie interdicția de acces în incinta Palatului Parlamentului, este neconstituțională în măsura în care nu este însoțită de garanții și criterii obiective de apreciere pentru aplicarea justă și proporțională.

2. Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate și constată că Legea pentru completarea Legii nr. 267/2008 privind unele măsuri speciale pentru reglementarea avansului rest de justificat și pentru efectuarea recepției în fază unică a lucrărilor de construcții și a instalațiilor aferente acestora la obiectivul de investiții Palatul Parlamentului, precum și pentru reglementarea unor măsuri cu privire la administrarea imobilului „Palatul Parlamentului”, în ansamblul său, precum și celelalte dispoziții ale legii criticate sunt constituționale în raport cu criticile de neconstituționalitate formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 4 februarie 2026.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
ELENA-SIMINA TĂNĂSESCU

Magistrat-asistent-șef,
Claudia-Margareta Krupenschi

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL FINANTELOR

ORDIN

pentru stabilirea unor măsuri pentru plata salariilor aferente lunii martie 2026 la Ministerul Educației și Cercetării și instituțiile publice din subordine

În temeiul prevederilor art. 53 alin. (2) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, și al prevederilor art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul finanțelor emite următorul ordin:

Art. 1. — Prin derogare de la prevederile art. 2 din Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 86/2005 pentru reglementarea datei plății salariilor la instituțiile publice, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 2 februarie 2005, cu modificările și completările ulterioare, ordonatorul principal de

credite înscris în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin achită în luna aprilie 2026 salariile aferente lunii martie 2026 la data stabilită în aceasta.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul finanțelor,
Alexandru Nazare

București, 2 aprilie 2026.
Nr. 393.

ANEXĂ

LISTA

eșalonării pe zile a plății salariilor ordonatorilor principali de credite și ale instituțiilor publice subordonate

Codul în profil departamental	Denumirea ordonatorului principal de credite	Data plății salariilor
25	Ministerul Educației și Cercetării	8

MINISTERUL FINANTELOR

ORDIN

privind stabilirea unor măsuri pentru plata salariilor afereente lunii martie 2026

În temeiul prevederilor art. 53 alin. (2) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, și al prevederilor art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul finanțelor emite următorul ordin:

Art. 1. — Prin derogare de la prevederile art. 2 din Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 86/2005 pentru reglementarea datei plății salariilor la instituțiile publice, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 2 februarie 2005, cu modificările și completările ulterioare, ordonatorii principali de credite înscriși în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin achită în luna aprilie 2026 salariile aferente lunii martie 2026 la data stabilită în aceasta.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul finanțelor,
Alexandru Nazare

București, 3 aprilie 2026.
Nr. 395.

LISTA
eșalonării pe zile a plății salariilor ordonatorilor principali de credite
și ale instituțiilor publice subordonate

Codul în profilul departamental	Denumirea ordonatorului principal de credite	Data plății salariilor
14	Ministerul Afacerilor Externe	7
20	Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale	7
26	Ministerul Sănătății	7
27	Ministerul Culturii	7
30	Agenția Națională de Integritate	7
33	Serviciul de Protecție și Pază	7
34	Serviciul de Telecomunicații Speciale	7
37	Academia Română	7
38	Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor	7
3	Casa Națională de Asigurări de Sănătate	7

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.

Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.

Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

